

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 6. Non valet Baptismus sub expresso solius Christi nomine collatus.
Nec Apostoli sic unquam baptizarunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

ostendit opusc. de Bapt. c. 3. q. 1. §. 2. ex his concludens in Florentina Instruktionem Armenorum, non esse legendum *baptizetur*, sed *baptizatur*: eam sic legerit natio Græca, lectionem approbantibus duobus laudatis Pontificibus. Ex eo vero quod utraque illa forma valida sit, & ab Ecclesia probata, manifestum est, particulam *ego* in forma Latina non esse essentialem, sive non esse de ratione Baptismi, quod in forma illius designatur persona baptizans: utpote quæ in forma Græca non designatur.

62 Et quia utraque forma convenit in distincta expressione trium Personarum SS. Trinitatis, eamque in Baptismo adhibendam Christus docuit Matth. ult. *baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*; eaque Christi verba unanimes SS. Patrum sensus, & universa Ecclesia sic semper intellexit, tamquam ad eam necessaria, ut sine his Baptismus non subsistat. Sequitur erroneam esse sententiam Cajetani, qui ad q. 66. S. Thomæ a. 5. & 6. contra Angelicum præceptorem suum docet, ratum esse Baptismum in solo Christi nomine collatum, absque distincta expressione trium Personarum SS. Trinitatis.

63 Quod autem unanimes SS. Patrum sensus Evangelica verba ex Matth. ult. allata semper intellexerit, tamquam Baptismi formam, adeoque essentiam præscribentia, non est quod dubites. Siquidem Tertullianus lib. de Bapt. c. 13. *Lex (inquit) tingendi imposta est, & forma præscripta: Ite, docete nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Cyprianus episc. 73. ad Jubajan. *Dominus post resurrectionem discipulos suos, quemadmodum baptizare deberent, instituit, & docuit, dicens... baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Augustinus l. 6. de Bapt. c. 25. *Deus adest Evangelicis verbis suis, sine quibus Baptismus Christi consecrari non potest*. Quæ Evangelica verba ibidem l. 3. c. 15. exprimit dicens: *Si verbis Evangelicis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Marcion Baptismum consecrasset, &c.* Leo Magnus episc. 4. decret. ad Episcopos Siciliæ: *Dominus... discipulis suis... formam & potestatem tradidit baptizandi, dicens... baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Fulgentius de Incarn. & grat. Chr. c. 11. dicit, Matth. ult. traditam esse formam sancti Baptismatis, esse in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti proferendam. Isidorus lib. 2. de div. Offic. c. 24. *Nequaquam Baptismi sanctificatur officio, nisi qui sub Trinitatis tingitur Sacramento, sicut Dominus ait... baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, &c.* Proinde si, omnia qualibet Trinitatis Personæ, Baptisma detur, manifestè in regenerationis aqua nihil agitur, nisi tota Trinitas invocetur. Damascenus l. 4. orthod. fid. c. 10. *Qui in sanctam Trinitatem minime baptizati sunt, hi denudè baptizentur necesse est... Enimvero quænam verborum forma adhibenda esset, Dominus discipulis suis in hæc verba exposuit: baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Beda to. 8. q. de peccato originali: *Siquis baptizans dicat: Baptizo te in Christo Jesu, & non dicat, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sicut Dominus instituit, non est verus Baptismus*.

64 Univerſam quoque Ecclesiam Evangelicæ illa verba semper sic intellexisse, constat ex eo quod Ritualia, & Euchologia omnia Ecclesiæ, tam Occidentalis, quam Orientalis, non aliam exhibeant Baptismatis formam, quam sub distincta trium Personarum SS. Trinitatis invocatione, dicendo: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Quam ad eam necessariam Ecclesia semper tenuit, ut Paulianitas hæreticos, in nomine

Patris, & Filii, & Spiritus sancti non baptizatos, iussit baptizari. Secus alios hæreticos, sub illa verborum forma baptizatos, ut videre est can. 19. Concilii Nicæni. Similiter Cataphrygæ ad Ecclesiam venientes can. 7. Concilii Constantinop. iussit baptizari: quia (teste Gregorio Magno l. 9. episc. 61.) *in Trinitatis nomine minime baptizantur*. Et idem ibidem decretum est de Eunomianis: *quia non in Trinitatem* (ait Sozomenus l. 6. c. 26.) *sed in Christi mortem Eunomius assereret baptizandum*. Sed & Arianos Concilium Arelatenſe can. 9. dicit non baptizatos, si deprehendantur baptizati *in Patre, & Filio, & Spiritu sancto*. Verùm, si interrogati non responderint hæc Trinitatem, baptizentur.

CAPUT VI.

Non valet Baptismus sub expresso solius Christi nomine collatus. Nec Apostoli sic unquam baptizaverunt.

Apostolos ex quadam dispensatione sic initio 65 nascentis Ecclesiæ, ad celebrandum Christi nomen, baptizasse docuerunt Hugo Victorin. p. 6. l. 2. de Sacram. c. 2. Magister sent. in 4. dist. 3. pluresque alii veteres Scholastici. Sed Apollolos sic nunquam baptizasse, docent Basilii l. de Spiritu sancto, cui titulus: *Adversus eos qui dicunt sufficere Baptisma tantum in nomine Domini*. Augustinus l. 3. contra Maximianum Arianum c. 17. cæterique cum ipso Patres, per Baptismum in nomine Jesu Christi collatum, de quo in Actis Apostolorum, intelligentes Baptismum collatum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: Illi (inquit Augustinus loco citato) qui Act. 2. non nominati Patre & Spiritu sancto, in nomine Jesu Christi iussit baptizari, intelligantur non baptizati, nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Ante Basilium & Augustinum Cyprianus in 66 episc. 73. ad Jubajan. dum in Actis Apostolorum, Petrus... dicit: *Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini Jesu Christi, &c.* Jesu Christi mentionem facit Petrus, non quasi Pater omittitur, sed ut Patri quoque Filii adjungeretur. Enimvero ubi post resurrectionem à Domino Apostoli ad Gentes mittantur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, baptizare Gentiles jubentur. Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Ecclesiam, modo in nomine Jesu Christi, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum remissionem peccatorum consequi posse: quando ipse Christus Gentes baptizare jubeat in plena & auctentata Trinitate?

Innocentius I. episc. 22. ad Episcop. Macedon. 67 ait, eos qui in nomine Christi à Paulo baptizati leguntur, fuisse baptizatos *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

V. Beda to. 8. q. de pecc. origin. Siquis 68 baptizans dicat: *Baptizo te in Christo Jesu, & non dicat: in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*; sicut Dominus instituit, non est verus Baptismus. Et ideo videndum est, ne quis erret in verbis Apostoli, quibus dicit, nunc baptizo in Christo Jesu, aliter intelligens quam dictum sit.

Quod itaque non valeat, nec unquam valeat 69 rit Baptismus, in solo Christi nomine, non distinctè in nomine Patris & Spiritus sancti collatus, inde constat quod dum Christus Apostolis potestatem dedit baptizandi, formam sub qua baptizarent expresserit dicens: *baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Et formam quidem essentialem, ut constat ex dictis capite præcedenti. Incredibile verò est Apostolos non servasse formam essentiali sibi à Christo præ-

scriptam. Incredibile quoque, Christum, qui tam solemniter legem Baptismi tulit, in ea mox cum Apostolis dispensasse. Cum nulla necessitate, nulla revelatione, nulla traditione nitatur ista dispensatio. Imò necessitas erat potius non dispensandi, ut fidelis quisque in suo Baptismo doceretur fidem SS. Trinitatis, quæ fundamentum est Christianæ Religionis. Unde Act. 19. legitur, quòd Paulus, inventis quibusdam in Christum credentibus, eos interrogaverit: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes?* Cùmque illi responderent: *sed neque si Spiritus sanctus est audivimus.* Miratus Paulus, quòd fidem Spiritus sancti edoceri non essent in Baptismo, rursum interrogavit eos, dicens: *In quo ergo baptizati estis?* Qui dixerunt, *in Joannis Baptismo.* Dixit autem Paulus: *Joannes baptizavit Baptismo penitentiae populum, dicens, in eum qui venturus esset post ipsum ut crederent, hoc est in Jesum. His auditis baptizati sumus in nomine Jesu.* Unde Hieronymus in cap. 2. Joël. *Quicumque (inquit) credere se dicit in Christum, non credens in Spiritum sanctum, perfectæ fidei oculos non habebit. Unde et in Actibus Apostolorum, qui baptizati erant Baptismo Joannis, in eum qui venturus erat, hoc est in nomine Domini Jesu: quia responderunt Paulo interroganti: sed ne si sit quidem Spiritus sanctus, audivimus: iterum baptizantur. Quia sine Spiritu sancto, & mysterio Trinitatis, quicquid in unam aut alteram personam accipitur, imperfectum est. Et Cyrillus noster Alexandrinus Dial. 7. de Trinit. observat, Apostolum post illa verba: *neque si Spiritus sanctus est audivimus:* interrogando: *in quo ergo baptizati estis?* clarè insinuare, solum in Baptismo nominari Spiritum sanctum. Basilus quoque cap. 12. de Spiritu sancto dicit, Apostolos quidem baptizasse in nomine Jesu Christi, sed non solo, sive non reticendo nomina Patris & Spiritus sancti.*

70 Falluntur ergo, qui contra formam baptizandi à Domino præscriptam, putant aliquando in primitiva Ecclesia inter baptizandum, solum nomen Christi expressum. Cùm enim dicuntur aliqui in Actis Apostolorum baptizati in nomine Domini Jesu, non significatur in eorum Baptismo solum nomen Jesu expressum fuisse, sed eos Baptismo Christi, atque in fide & virtute Christi, sub præscripta ab ipso forma baptizatos fuisse. Nam etiam Matth. 3. & Joan. 1. Baptismus Christi dari significatur in Spiritu. Et Rom. 6. in mortem Christi. Non ideo tamen valuit aliquando Baptismus, collatus sub expresso solo nomine Spiritus sancti, vel mortis Christi.

71 At (inquit) Ambrosius l. 1. de Spiritu sancto c. 3. sic ait: *Si unum in sermone comprehendas, aut Patrem, aut Filium, aut Spiritum sanctum, fide autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum sanctum abneges, plenum est fidei Sacramentum.* Nicolaus I. responso 104. ad Consulta Bulgarorum ita scripsit: *A quodam Judio, nescius utrum Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptizatos asseritis, & de his quid sit agendum consultis. Hi profecto si in nomine sanctissimæ Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in Actibus Apostolorum legimus, baptizati sunt (unum quippe idemque est, ut sanctus exponit Ambrosius) constat eos non esse baptizandos.* S. Bernardus epist. 340. ad hanc questionem, an baptizatus sit puer, cui Laicus, in periculo mortis ipsum baptizans, dixit: *Baptizo te in nomine Dei, & sanctæ & veræ crucis?* Respondet: *Ego verè hunc baptizatum puto.* Et paucis interjectis id probat ex eo quòd legimus in Actibus Apostolorum, non modo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, verum & in nomine Domini Jesu Christi aliquos baptizatos.

72 At (inquam ego) Ambrosius ibi non loqui-

tur de Ministro & forma Baptismi (allàs sibi aperte contradiceret c. 4. peripicue dicens: *Nisi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratia manus haurire.* Et c. 7. *In uno nomine baptizari non oportet, hoc est in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*) sed loquitur de suscipiente Baptismum, fideique confessione per ipsum facienda, ut ex contextu Farvacius ostendit q. 3. §. 2.

Quod Nicolaus I. super hoc scripsit, ut privata 73 Doctor scripsit, utpote super hoc non consultus. In eo proinde non est audiendus, contra definitionem Pelagii & Zachariæ, antecessorum suorum. Siquidem Pelagius II. scribens Gaudentio Episcopo: *Multi sunt (inquit) qui in nomine solum Christi... se asserunt baptizatos. Evangelicum verò præceptum, ipso Deo & Salvatore nostro Jesu Christo tradente, nos admonet... baptizate omnes Gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Itaque si reverà hi... solummodo se in nomine Domini baptizatos fuisse forsitan consentiant, sine cuiusquam dubitationis ambiguo, eos... in sanctæ Trinitatis nomine baptizabunt.* Zachariæ verò in epist. ad Bonifacium declarat, regulam à Domino esse impostam, Baptismum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti consecrandi... Quis enim, nisi baptizetur iuxta præceptum Domini, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti... potest esse Catholicus? Similiter audiendus non est Bernardus ea in epistola, si verè ipse sit; sed auctoritas ipsius cedere debet contrariæ definitioni Ecclesiæ, laudatorumque SS. Pontificum. Verum epitola illa existimatur spuria.

CAPUT VII.

Nunquam valuit Baptismus, sub hac forma collatus: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen: prætermisissis illis: Ego te baptizo.

74 HAc de re Morinus l. 8. de Pœnit. c. 16. n. 17. *In Baptismi forma (inquit) præcipue consideranda est Trinitatis invocatio. Hoc unum scriptis suis Patres nobis commendaverunt. De hoc solo legimus eos questionem cum hæreticis habuisse, & propter hoc solum, vel omisum, vel malè enuntiatum, vel aliquid ei additum, hæreticorum Baptisma improbasse; omnium verò admisisse, qui Trinitatem baptizando invocassent. Eos autem disputasse, an baptizando dicendum esset, Ego te baptizo, vel baptizetur, vel baptizatur, vel (nomine ipso præterito) sufficeret actum ipsum immersionis exercere, dicendo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nusquam apud eos legi commemoratum, nedum disputatum.*

Et infra: antiqui Patres, & Græci & Latini, Baptismi effectum invocationi sanctæ Trinitatis semper attribuunt, Sacerdoteinque aiunt per precem & invocationem S. Trinitatis baptizare... Ista enim baptizo, baptizetur, vel baptizatur, tamquam quid accessorium... considerabant, totis ad S. Trinitatis invocationem attentissimi... Antiquissimi Scholastici tam pauci fecerunt priorem formulæ partem, ego te baptizo, ut quamprimum pronuntiarent, ad substantiam Baptismi non pervenire. Præpositivus, cum viveret, splendidissimum Theologiæ Scholasticæ lumen, in 4. parte Summæ sic refert, ubi agit de forma Baptismi: *Queri solet, utrum verba hæc, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sufficiant? An hoc verbum, baptizo, sit de substantia Sacramenti? Magistri nostri omnes dixerunt, quòd hoc sufficit: in nomine Patris, &c. Sic aliquot ante ipsum annis communiter in scholis desinebatur, & in praxi usurpabatur, ut*